

CBS Kwaliteitsverklaring Tot kwaliteit verplicht...

Het CBS heeft als missie het publiceren van betrouwbare en samenhangende statistische informatie, die inspeelt op de behoefte van de samenleving. Deze missie vereist dat de kwaliteit van de statistische informatie gegarandeerd is.

Het CBS heeft daartoe een systeem van kwaliteitszorg ingericht, dat gebaseerd is op de hoogste internationale normen. Het CBS wil daarmee op dit terrein tot de best presterende statistiebureaus blijven horen, zonder complex uitgewerkte kwaliteitssystemen te hanteren.

Het CBS werkt ook mee aan toetsen door externe instanties, waaronder het IMF (de zogenaamde ROSC missie) en de Europese Commissie (commissie Bruto Nationaal Inkomen), en rapporteert regelmatig over kwaliteit aan het EU bureau voor de statistiek, Eurostat.

Het CBS onderschrijft de zogenaamde Europese Praktijkcode ([European Statistics Code of Practice](#)) voor statistische autoriteiten en brengt deze in de praktijk. De Europese Praktijkcode bevat de volgende principes:

Institutioneel kader

1. Professionele onafhankelijkheid.
2. Mandaat voor het verzamelen van gegevens.
3. Voldoende middelen.
4. Kwaliteitsbewustzijn.
5. Vertrouwelijkheid van statistische gegevens.
6. Onpartijdigheid en objectiviteit.

Statistische processen

7. Degelijke methoden.
8. Passende statistische procedures.
9. Een zo gering mogelijk belasting van respondenten.

Statistische output

10. Kosteneffectiviteit.
11. Relevantie.
12. Nauwkeurigheid en betrouwbaarheid.
13. Actualiteit en stiptheid.
14. Coherentie en vergelijkbaarheid.
15. Toegankelijkheid en duidelijkheid.

Centraal Bureau voor de Statistiek

Het CBS onderschrijft eveneens de Kwaliteitsverklaring van het Europees Statistische Systeem ([Quality Declaration of the European Statistical System](#)) en brengt deze in de praktijk. Deze verklaring bevat de volgende principes:

1. Focus op de gebruikers van statistieken.
2. Voortdurend doorvoeren van verbeteringen.
3. Gecommitteerdheid aan kwaliteit van statistieken.
4. Toegankelijkheid van statistische informatie.
5. Samenwerking in het Europese statistische systeem en daarbuiten.
6. Rekening houden met de wensen van leveranciers van informatie.
7. Gecommitteerdheid aan een kwaliteitscultuur.
8. Toepassen systematische kwaliteitszorg.
9. Effectiviteit en efficiëntie van processen.
10. Ontwikkeling en tevredenheid van medewerkers.

In het achtste principe van de Kwaliteitsverklaring van het Europees Statistische Systeem (ESS) wordt gesproken over systematische kwaliteitszorg. Het CBS realiseert dit principe door gebruik te maken van het zogenaamde EFQM Excellence Model, van de European Foundation for Quality Management.

De Europese Praktijkcode is gerelateerd aan het EFQM Excellence Model ([European Foundation of Quality Management](#)).

De CBS Kwaliteitsverklaring is goedgekeurd door het Directiebestuur van het CBS d.d. 28 april 2008. De verklaring is aangepast op 1 februari 2011 aan de nieuwe formulering van de missie van het CBS.

Toelichting op de CBS Kwaliteitsverklaring

De Kwaliteitsverklaring van het Centraal Bureau voor de Statistiek (CBS) beschrijft op welke wijze het CBS de kwaliteit van zijn producten en diensten en alle elementen die hieraan een bijdrage leveren, waarborgt. De Kwaliteitsverklaring is bestemd voor alle betrokkenen van het CBS ('stakeholders').

Het CBS heeft als missie het publiceren van betrouwbare en samenhangende statistische informatie, die inspeelt op de behoefte van de samenleving. Deze missie vereist dat de kwaliteit van de statistische informatie is gegarandeerd.

Het CBS hanteert de hoogste kwaliteitsstandaarden bij het maken van zijn statistieken. Daarbij worden statistische methoden en processen gebruikt die gebaseerd zijn op internationaal erkende wetenschappelijke principes. Voortdurend onderzoekt het CBS de mogelijkheden om de doelmatigheid van de processen en de kwaliteit van de statistieken te verbeteren.

Het CBS onderschrijft de Europese Praktijkcode ([European Statistics Code of Practice](#)). De Europese Praktijkcode was aanleiding voor het CBS om de Kwaliteitsverklaring van het CBS te ontwikkelen en vast te stellen.

Overeenkomstig het vierde beginsel van de Europese Praktijkcode is het CBS verplicht om te werken en samen te werken conform de beginselen die zijn vastgelegd in de Kwaliteitsverklaring van het Europees Statistisch Systeem ([Quality Declaration of the European Statistical System](#)). Het CBS maakt deel uit van het Europees Statistisch Systeem (ESS).

Volgens deze Kwaliteitsverklaring is het de missie van het ESS de Europese Unie en de wereld te voorzien van kwalitatief hoogwaardige informatie over de toestand van de economie en de maatschappij op Europees, nationaal en regionaal niveau. Die informatie moet beschikbaar zijn voor iedereen ten behoeve van beleidsbeslissingen, onderzoek en debat.

Het CBS maakt gebruik van het Excellence Model van de [European Foundation of Quality Management](#) (EFQM) om kwaliteitszorg op een systematische manier te realiseren. Hiermee wordt voldaan aan het achtste beginsel van de Kwaliteitsverklaring van het ESS.

In onderstaande hoofdstukken wordt toegelicht op welke wijze het CBS voldoet of zal voldoen aan de Europese Praktijkcode respectievelijk de Kwaliteitsverklaring van het ESS.

De nummering en benaming van de paragrafen in de Kwaliteitsverklaring van het CBS lopen parallel aan de nummering en benaming van de vijftien beginselen van de Europese Praktijkcode en de tien beginselen in de Kwaliteitsverklaring van het ESS.

Europese Praktijkcode

In dit deel van de verklaring van het CBS wordt toegelicht op welke wijze het CBS beoogt te voldoen aan de Europese Praktijkcode (European Statistics Code of Practice).

Paragrafen 1 t/m 6 hebben betrekking op het **institutionele kader**. Institutionele en organisatorische factoren hebben een wezenlijke invloed op de doelmatigheid en geloofwaardigheid van het CBS. Relevante aspecten zijn professionele onafhankelijkheid, een adequaat mandaat voor het verzamelen van gegevens, voldoende middelen, een sterk kwaliteitsbewustzijn, statistische geheimhouding, onpartijdigheid en objectiviteit.

Het institutionele kader is in 2006 door collega's van andere nationale statistische bureaus gereviewd. De bevindingen van deze review zijn vastgelegd in het [Peer Review Report](#).

Paragrafen 7 t/m 10 behandelen de **statistische processen** van het CBS. Het CBS neemt in de processen voor het organiseren, verzamelen, verwerken en verspreiden van officiële statistieken Europese en andere internationale normen, richtsnoeren en goede praktijken in acht.

De geloofwaardigheid van de statistieken wordt verhoogd door een reputatie van goed management en efficiency. De relevante aspecten daarvan zijn methodologisch verantwoorde methoden, passende statistische procedures, een zo gering mogelijke belasting voor de respondenten en kosteneffectiviteit.

Paragrafen 11 t/m 15 gaan over **de kwaliteit van de statistische producten en diensten**. Ze moeten beantwoorden aan de behoeften van de gebruikers. Ze moeten voldoen aan Europese kwaliteitsnormen op het gebied van relevantie, nauwkeurigheid, betrouwbaarheid, actualiteit, punctualiteit, samenhang, vergelijkbaarheid, toegankelijkheid en duidelijkheid.

Institutioneel kader

1. Professionele onafhankelijkheid

De professionele onafhankelijkheid van het CBS van andere onderdelen van de overheid en van de particuliere sector verzekert de geloofwaardigheid van gepubliceerde statistieken.

De wettelijke grondslag voor het CBS is de Wet op het Centraal Bureau voor de Statistiek ([CBS-wet](#)) van 20 november 2003 (Staatsblad 2003, 516). De CBS-wet is het laatst gewijzigd op 15 december 2004 (Staatsblad 2004, 695).

Volgens de CBS-wet heeft het CBS tot taak het van overheidswege uitvoeren van statistisch onderzoek ten behoeve van praktijk, beleid en wetenschap, en het openbaar maken van de statistieken die zijn gemaakt met de gegevens die in dit onderzoek zijn verzameld.

Het onderzoeksprogramma (meerjarenprogramma en werkprogramma) van het CBS wordt vastgesteld door de Centrale Commissie voor de Statistiek (CCS). Dit

Centraal Bureau voor de Statistiek

is een onafhankelijke commissie die waakt over de onafhankelijkheid, onpartijdigheid, relevantie, kwaliteit en continuïteit van het statistische werkprogramma. Dit werkprogramma wordt gepubliceerd en er wordt regelmatig verslag uitgebracht over de geboekte vooruitgang.

De Directeur-generaal van de statistiek is onafhankelijk als het gaat om de keuze van onderzoeksmethoden en de beslissing om uitkomsten te publiceren. De Directeur-generaal bepaalt de methoden waarmee statistische onderzoeken worden uitgevoerd en de wijze waarop de uitkomsten van die onderzoeken worden openbaar gemaakt.

Het CBS heeft de plicht op om publiekelijk commentaar te leveren op statistische aangelegenheden als daar aanleiding voor bestaat. Kritiek op officiële statistieken en misbruik van die statistieken kunnen hiervoor een aanleiding zijn.

2. Mandaat voor het verzamelen van gegevens

Het CBS heeft een wettelijk mandaat voor het verzamelen van gegevens voor statistische doeleinden. Bedrijven zijn doorgaans verplicht om mee te werken aan onderzoek van het CBS, maar personen niet.

Als een onderzoek verplicht is, dan staat dat duidelijk in een begeleidende brief. Het CBS kan een bestuurlijke boete opleggen aan degenen die de desbetreffende gegevens niet of niet op tijd verstrekken.

Daar waar geen wettelijke verplichting bestaat om mee te werken aan onderzoek, spant het CBS zich in om iedere betrokkene in het onderzoek te overtuigen van het belang van die medewerking. Die inspanning verricht het CBS overigens ook wanneer wel sprake is van een wettelijke verplichting.

In de CBS-wet is vastgelegd dat het CBS gegevens moet gebruiken uit registraties die worden bijgehouden in verband met het uitvoeren van wettelijke taken. Hierbij horen registraties van de Rijksoverheid, de provincies, de gemeenten en waterschappen.

Voorbeelden van registraties zijn de registers van de Belastingdienst en het Uitvoeringsinstituut Werknemersverzekeringen (UWV). De gebruiksplicht is eveneens vastgelegd in de wetten op de basisregistraties, zoals de Gemeentelijke Basisadministratie persoonsgegevens (GBA) en het Nieuwe Handelsregister (NHR).

De bij een statistiek betrokken medewerkers dragen goede kennis van de achterliggende maatschappelijke verschijnselen. Hiertoe onderhouden ze intensieve contacten met (vertegenwoordigers van) berichtgevers en met gebruikers van de desbetreffende statistiek, zoals ministeries en brancheorganisaties.

3. Voldoende middelen

Het CBS waakt ervoor over voldoende financiële middelen te beschikken om de statistieken te maken die in kwalitatieve en kwantitatieve zin voldoen aan de landelijke en Europese vereisten.

De Directeur-generaal van de statistiek stelt ten minste eenmaal in de vijf jaren een meerjarenprogramma op, waarin op hoofdlijnen wordt vastgelegd welke

Centraal Bureau voor de Statistiek

werkzaamheden het CBS zal uitvoeren in de komende jaren. Dit meerjarenprogramma bevat een beschrijving van de op middellange en lange termijn te realiseren doelstellingen, de hoofdlijnen van het daarop te richten beleid en de financiële en organisatorische voorwaarden die daartoe vervuld moeten worden.

De Directeur-generaal van de statistiek stelt jaarlijks een werkprogramma voor het daaropvolgende jaar op. In het werkprogramma wordt vastgelegd welke werkzaamheden het CBS zal uitvoeren, voor zover de beschikbare middelen dat toelaten.

Het werkprogramma wordt na goedkeuring door de CCS voorgelegd aan de Minister van Economische zaken. Die bespreekt de financiële en organisatorische voorwaarden die vervuld moeten worden voor het werkprogramma in de Raad van ministers. De uitkomst hiervan wordt ter kennis gebracht van de Directeur-generaal van de statistiek, de CCS en de Tweede Kamer der Staten-Generaal. Bovendien wordt de uitkomst gepubliceerd in de Staatscourant.

4. Kwaliteitsbewustzijn

Het CBS onderschrijft de Kwaliteitsverklaring van het Europees Statistisch Systeem. De visie van het Europees Statistisch Systeem wordt onderschreven, dat de statistieken gebaseerd moeten zijn op verantwoorde wetenschappelijke principes en methoden. In het laatste hoofdstuk van de Kwaliteitsverklaring van het CBS wordt beschreven op welke wijze aan de Kwaliteitsverklaring van het ESS wordt voldaan.

Het onderzoeksprogramma van het CBS wordt vastgesteld en gecontroleerd door de Centrale Commissie voor de Statistiek. Deze onafhankelijke commissie heeft als een van zijn taken het waken over kwaliteit van het statistische werkprogramma.

Het CBS gaat regelmatig en systematisch op zoek naar de sterke en zwakke punten in de statistische output en de onderliggende productieprocessen, bijvoorbeeld door middel van audits. Daar waar nodig worden verbeteringen aangebracht. Er wordt vanuit een strategische langetermijnvisie naar kwaliteit gekeken. Effecten op korte termijn worden afgewogen tegen de consequenties op lange termijn.

Tevens is het CBS regelmatig object van audits die door supranationale organisaties gehouden worden. Voorbeelden hiervan zijn het Report on the Observance of Standards and Codes (ROSC) van het Internationaal Monetair Fonds (IMF) en het GNI Information visit door de Europese Unie (EU). Bij deze laatste audit wordt getoetst in hoeverre het Nederlandse Bruto Nationaal Inkomen voldoet aan de wettelijke vereisten voor de jaarlijkse afdracht van Nederland aan de EU.

Het CBS hanteert een systeem van kwaliteitsborging dat als doelstelling heeft de nauwkeurigheid en punctualiteit van de statistieken te beheersen. Via een risicoanalyse wordt per statistisch proces vastgesteld welke beheersmaatregelen vereist zijn.

Daarnaast worden in dit systeem van kwaliteitsborging maatregelen op CBS-niveau vastgesteld. Dit systeem van kwaliteitsborging heeft tevens als doel te

Centraal Bureau voor de Statistiek

voldoen aan het Voorschrift Informatiebeveiliging Rijksdienst (VIR) en de Wet Bescherming Persoonsgegevens (Wbp).

Het CBS heeft een [gedragscode](#) waarin aandacht wordt geschonken aan een aantal belangrijke kwaliteitsaspecten: onpartijdigheid, relevantie, nauwkeurigheid, statistische geheimhouding, efficiency en transparantie. De Gedragscode kan worden beschouwd als een voorloper op de Kwaliteitsverklaring van het CBS. De [Fundamental Principles of Official Statistics](#) van de Verenigde Naties vormen een van de grondslagen van de Gedragscode.

5. Vertrouwelijkheid van statistische gegevens

Het CBS garandeert de privacy van de verstrekkers van gegevens (personen, ondernemingen, overheidsdiensten en andere respondenten), het vertrouwelijke karakter van de informatie die zij verstrekken en het uitsluitende gebruik daarvan voor statistische doeleinden.

In de CBS-wet is vastgelegd dat het CBS de ontvangen gegevens uitsluitend mag gebruiken voor statistische doeleinden. Gegevens mogen slechts zodanig openbaar worden gemaakt dat daaraan geen herkenbare gegevens over een afzonderlijk persoon, huishouden, onderneming of instelling kunnen worden ontleend. Een uitzondering is de situatie waarin er gegronde redenen zijn om aan te nemen dat een onderneming of instelling geen bedenkingen heeft tegen de openbaarmaking.

De Directeur-generaal draagt zorg voor de nodige technische en organisatorische voorzieningen ter beveiliging van zijn gegevens tegen verlies of aantasting en tegen onbevoegde kennisneming, wijziging en verstrekking van die gegevens.

Medewerkers ondertekenen bij hun aanstelling een document dat de verplichting tot geheimhouding inhoudt en leggen een eed of gelofte af. Er bestaan [strikte protocollen](#) voor externe gebruikers die voor onderzoeksdoeleinden toegang hebben tot statistische microgegevens.

Sinds 2004 kent het CBS een functionaris gegevensbescherming, die aangesteld is in het kader van de Wet Bescherming Persoonsgegevens. De functionaris adviseert over de zorgvuldige verwerking van persoons- en bedrijfsgegevens en houdt hierop toezicht.

6. Onpartijdigheid en objectiviteit

Het CBS gaat wetenschappelijk, onafhankelijk, objectief, professioneel en transparant te werk bij het maken en publiceren van statistieken. Alle gebruikers van de statistieken worden gelijk behandeld.

De statistieken van het CBS worden gemaakt met verantwoorde, wetenschappelijk onderbouwde statistische methoden, waarbij de wensen en verwachtingen van gebruikers in het oog worden gehouden.

Fouten in gepubliceerde statistieken worden gecorrigeerd en de correcties worden bekendgemaakt.

Statistische processen

7. Degelijke methoden

Het CBS past degelijke, wetenschappelijk verantwoorde, statistische methoden toe bij het maken van statistieken van hoge kwaliteit. Het CBS zet de hiervoor benodigde instrumenten, procedures en deskundigheid in. Alleen door het CBS [gevalideerde en gedocumenteerde statistische methoden](#) worden gebruikt.

Er worden medewerkers met een geschikte achtergrond geworven. Die medewerkers volgen relevante internationale cursussen en nemen deel aan conferenties. Ze onderhouden contacten op nationaal en internationaal niveau met andere statistici om kennis en ervaring uit te wisselen, om van vooraanstaande vakgenoten te leren en om de eigen deskundigheid te verbeteren.

Het CBS stimuleert samenwerking met de wetenschappelijke wereld. Er zijn regelmatig samenwerkingsprojecten met universitaire instellingen in binnen- en buitenland. Het CBS neemt ook regelmatig deel in onderzoeksprojecten die worden gefinancierd vanuit de Kaderprogramma's van de EU.

8. Passende statistische procedures

Het CBS gebruikt bij het verzamelen, controleren en corrigeren van de gegevens die de basis vormen van de statistieken, wetenschappelijk verantwoorde procedures. Deze aanpak vormt een noodzakelijke voorwaarde voor het maken van statistieken van hoge kwaliteit.

Daar waar gegevens worden verzameld met enquêtes waarvoor de respondenten via een steekproef worden geselecteerd, is altijd sprake van kanssteekproeven. Dit maakt het mogelijk nauwkeurige schattingen te maken. Die nauwkeurigheid wordt gekwantificeerd.

De vragenlijsten die in enquêtes worden gehanteerd, zijn vooraf uitgebreid getest in het vragenlaboratorium van het CBS. Dit garandeert dat er geen foutieve gegevens worden verzameld als gevolg van verkeerde vragen.

Het CBS verzamelt veel gegevens door computergestuurd te interviewen. Dat maakt het mogelijk om de gegevens te controleren tijdens het interview. Hiermee kunnen veel fouten in de gegevens worden voorkomen. Bovendien worden de gegevens na verzameling nog eens uitgebreid gecontroleerd en, waar nodig, gecorrigeerd.

Daar waar gegevens worden betrokken uit externe bronnen, zoals registers, verzamelt het CBS zoveel mogelijk kwalitatieve informatie over die bronnen. De kwaliteit van de statistische gegevens die op deze bronnen is gebaseerd, kan op deze manier zo goed mogelijk worden bepaald.

9. Een zo gering mogelijke belasting van respondenten

Zonder de medewerking van de verstrekkers van de gegevens (personen, bedrijven en andere organisaties) is het niet mogelijk om goede statistieken te maken. Daarom wil het CBS een goede relatie onderhouden met deze respondenten.

Centraal Bureau voor de Statistiek

Het CBS streeft ernaar de administratieve lastendruk van de verstrekkers van de gegevens zo klein mogelijk te maken. De last voor de respondenten dient in verhouding te staan tot de behoeften van de gebruikers en mag voor de respondenten niet te zwaar zijn.

Bij het ontwerp van vragenlijsten is de minimale belasting een belangrijk aandachtspunt van het vragenlaboratorium. Het CBS controleert voortdurend de lastendruk en legt doelstellingen vast om tot vermindering ervan te komen.

De CBS-wet schrijft voor dat verzameling van gegevens op zodanig wijze gebeurt dat de daaruit voortvloeiende administratieve lasten voor de verstrekkers van de gegevens zo laag mogelijk zijn. De CCS ziet erop toe dat dit inderdaad het geval is.

De responslast wordt door passende steekproeftechnieken zo breed mogelijk over de onderzoekspopulaties gespreid. Het principe van 'enquêtevakanties' wordt toegepast.

De informatie die van ondernemingen wordt verlangd, is voor zover mogelijk onmiddellijk in hun boekhouding te vinden. Beantwoording wordt zoveel mogelijk vergemakkelijkt door het gebruik van elektronische hulpmiddelen.

Het CBS maakt gebruik van administratieve bronnen voor het verzamelen van gegevens. Gegevens mogen alleen via enquêtes worden verzameld als die gegevens niet beschikbaar zijn in administratieve bronnen of als de gegevens in administratieve bronnen niet voldoende bruikbaar zijn voor statistische toepassingen.

Jaarlijks wordt de tevredenheid van respondenten gemeten.

10. Kosteneffectiviteit

Het CBS werkt kosteneffectief (efficiënt). De inspanningen zijn erop gericht de kosten van de statistiekproductie zo laag mogelijk te houden en fouten in de productieprocessen en de statistieken te vermijden. Hiertoe wordt de kwaliteit van de productieprocessen regelmatig gecontroleerd en, indien nodig, verbeterd.

Het CBS probeert altijd in de eerste plaats gegevens te betrekken uit bestaande bronnen. Daar waar mogelijk worden bestanden gekoppeld om nieuwe producten te maken. Daarmee worden de kosten van gegevensverzameling minimaal.

Daar waar gegevens worden verzameld via enquêtes, maakt het CBS gebruik van computergestuurd enquêteren met het Blaise Systeem. Dat levert gegevens van hoge kwaliteit op die snel kunnen worden verzameld en weinig nabewerking vereisen.

Daar waar mogelijk en verantwoord worden modelmatige schattingen toegepast om uitkomsten te produceren. Hierbij is het gebruik van data minimaal.

Voor het controleren en corrigeren van gegevens worden methoden en technieken gebruikt die het mogelijk maken te besparen op de kosten. Ruime inzet van geautomatiseerde technieken elimineert de relatief dure handmatige controle en correctie.

Centraal Bureau voor de Statistiek

De statistische processen worden zoveel mogelijk geautomatiseerd en gestandaardiseerd. Door standaardisatie wordt ook beoogd de onderhoudbaarheid van de geautomatiseerde systemen te verbeteren.

Statistische producten en diensten

11. Relevantie

Het CBS levert statistieken die aansluiten bij de behoeften van de gebruikers. Bij de publicatie van bestaande statistieken en de ontwikkeling van nieuwe statistieken laat het CBS zich leiden door wensen en verwachtingen van (potentiële) gebruikers.

Naast de Centrale Commissie voor de Statistiek oriënteert het CBS zich voor de maatschappelijke relevantie van zijn statistieken op een twintigtal Commissies van Advies.

12. Nauwkeurigheid en betrouwbaarheid

De statistieken van het CBS beogen een nauwkeurig beeld van de werkelijkheid te geven. De statistieken zijn betrouwbaar omdat ze inderdaad meten wat ze beogen te meten. De cijfers liggen dicht bij de werkelijke waarden. Daar waar mogelijk worden onzekerheidsmarges gekwantificeerd.

Het systeem van kwaliteitsborging van het CBS heeft ondermeer als doel de nauwkeurigheid van de statistische output te beheersen.

13. Actualiteit en stiptheid

De statistieken van het CBS zijn actueel. Publicatie ervan vindt zo snel mogelijk plaats na het verzamelen van de ervoor benodigde gegevens. Het CBS streeft ernaar de periode tussen de verzameling van de gegevens en de publicatie van de statistieken zo kort mogelijk te houden.

Daarbij houdt het zich aan de van te voren vastgestelde en publiek gemaakte planning van de publicatie van statistieken.

14. Vergelijkbaarheid en samenhang

Samenhang tussen de statistieken is een belangrijke doelstelling voor het CBS. Cijfers over verschillende verschijnselen die op het zelfde moment zijn gemeten, kunnen waar mogelijk in combinatie met elkaar worden gebracht. De verschillende statistieken van het CBS kunnen zo met elkaar worden gecombineerd. Zij leveren een samenhangend beeld op van dat deel van de werkelijkheid dat wordt beschreven.

Metingen aan hetzelfde verschijnsel maar over verschillende periodes (maand, kwartaal, jaar) zijn in voldoende mate met elkaar consistent. Ditzelfde geldt voor voorlopige en definitieve cijfers.

Ook metingen aan hetzelfde verschijnsel op verschillende tijdstippen, in verschillende geografische gebieden en over verschillende, andere domeinen zoals bedrijfstakken zijn met elkaar vergelijkbaar.

Centraal Bureau voor de Statistiek

Om vergelijkbaarheid en samenhang te kunnen waarborgen heeft het CBS een systeem van standaarden ontwikkeld voor concepten, variabelen en classificaties. Die standaarden vormen de bouwstenen voor stelsels van statistieken zoals de Nationale Rekeningen.

Vergelijkbaarheid en samenhang worden ook bevorderd door bij het trekken van steekproeven uit te gaan van standaard steekproefkaders, zoals de Gemeentelijke Basis Administratie persoonsgegevens (GBA) voor steekproeven van personen en het bedrijvenregister van het CBS voor steekproeven van bedrijven.

15. Toegankelijkheid en duidelijkheid

De statistieken van het CBS worden in een duidelijke en begrijpelijke vorm gepresenteerd en op passende en gebruikersvriendelijke wijze verspreid. De statistieken zijn in principe voor iedereen gelijktijdig beschikbaar en toegankelijk. De statistieken worden vergezeld van voldoende uitleg om te kunnen begrijpen waar de cijfers betrekking op hebben.

Alle statistieken van het CBS zijn gratis toegankelijk via de [website](#) van het CBS. De beschikbare zoekprocedures maken het voor gebruikers mogelijk snel en eenvoudig te vinden wat ze zoeken.

Publicaties en statistieken worden in verschillende vormen ter beschikking gesteld.

Er is telefonische ondersteuning beschikbaar voor vragen over statistieken en publicaties. Jaarlijks wordt de tevredenheid over deze ondersteuning gemeten.

Kwaliteitsverklaring van het Europees Statistisch Systeem

In dit deel van de Kwaliteitsverklaring van het CBS wordt toegelicht op welke wijze het CBS beoogt te voldoen aan de Kwaliteitsverklaring van het Europees Statistisch Systeem (Quality Declaration of the European Statistical System). Daar waar overlap is met de Europese Praktijkcode wordt naar deze code verwezen.

1. Klantgerichtheid

De wijze waarop het CBS zijn klantgerichtheid waarborgt, komt overeen met de wijze waarop het CBS voldoet aan het principe 11 van de Europese Praktijkcode over “Relevantie” van statistische producten.

2. Werken aan verbetering

De wensen van de gebruikers en ook de werkwijze van het CBS zijn aan voortdurende veranderingen onderhevig. Mondialisering en ontwikkelingen in methodologie en technologie bieden steeds nieuwe mogelijkheden om statistieken doelmatiger te maken. Het CBS verbetert voortdurend de processen voor het maken van statistieken.

3. Inzet voor de kwaliteit van de statistieken

Het CBS past wetenschappelijk verantwoorde methoden toe om statistieken van hoge kwaliteit te maken. Statistieken komen op een objectieve manier tot stand. De betrouwbaarheid van de leveranciers van de gegevens wordt gewaarborgd. Het CBS verstrekt informatie over de belangrijkste kwaliteitsaspecten van elke statistiek. Met die informatie kunnen gebruikers beoordelen hoe goed de kwaliteit ervan is.

4. Toegankelijkheid van de informatie

De wijze waarop het CBS de toegankelijkheid van de informatie waarborgt, komt overeen met de wijze waarop het CBS voldoet aan het principe 15 van de Europese Praktijkcode over “Toegankelijkheid en duidelijkheid” van statistische producten.

5. Samenwerking

Het CBS werkt intensief samen met statistische instituten van de huidige en toekomstige leden van de Europese Unie, andere statistische instituten in de wereld, universiteiten en onderzoeksbureaus. Door samen te werken kan van elkaar worden geleerd. Zo kan de productie van statistieken steeds worden verbeterd. Door het bijeen brengen van kennis en ervaring van medewerkers van statistische instituten, leveranciers van gegevens en gebruikers van statistieken kan het CBS steeds beter worden in zijn werk.

6. Respect voor de verstrekkers van de gegevens

De wijze waarop het CBS het respect voor de verstrekkers van de gegevens waarborgt, komt overeen met de wijze waarop het CBS voldoet aan het principe 9 van de Europese Praktijkcode over “Een zo gering mogelijke belasting van respondenten”. Ook de vertrouwelijke omgang met statistische gegevens, principe 5 van de Europese Praktijkcode, past bij dit respect.

7. Inzet van het management voor een kwaliteitscultuur

Om kwalitatief hoogwaardige statistieken te produceren, zijn kwalitatief hoogstaande medewerkers nodig. Daarom ontwikkelt en onderhoudt het CBS een op kwaliteit gerichte bedrijfscultuur. Het behoort tot de taakopdracht van de medewerkers om te werken aan de verbetering van de kwaliteit van de statistieken.

8. Systematische kwaliteitszorg

De wijze waarop het CBS systematische kwaliteitszorg waarborgt, komt overeen met de wijze waarop het CBS voldoet aan het principe 4 van de Europese Praktijkcode over “Kwaliteitsbewustzijn”.

Bovendien maakt het CBS gebruik van het Excellence Model van de European Foundation of Quality Management (EFQM) om systematische kwaliteitszorg te realiseren. Dit model heeft een nog grotere reikwijdte dan de Kwaliteitsverklaring van de ESS en de Europese Praktijkcode.

9. Effectieve en efficiënte productie van statistieken

De wijze waarop het CBS efficiënte productie van statistieken waarborgt, komt overeen met de wijze waarop het CBS voldoet aan het principe 10 van de Europese Praktijkcode over “Kosteneffectiviteit”. Een belangrijk instrument hierbij is een integrale planning en control cyclus die de organisatie periodiek doorloopt.

Effectieve productie wordt gerealiseerd door de juiste producten en diensten te leveren. Hieraan wordt voldaan door de principes 11 t/m 15 van de Europese Praktijkcode te volgen, die gaan over de kwaliteit van de “Statistische producten en diensten”.

10. Aandacht voor de medewerkers

Goede, kundige medewerkers zijn van vitaal belang voor het CBS. Zonder goede medewerkers komen er geen goede statistieken. Om competente medewerkers te kunnen aantrekken en behouden betreft het CBS zo goed als mogelijk de medewerkers bij het opstellen van het werkprogramma en de verbetering van statistische processen. Een opleidingsprogramma ondersteunt de kwaliteit van de medewerkers.

De toelichting op de CBS Kwaliteitsverklaring is goedgekeurd in het Directiebestuur van het CBS d.d. 16 juni 2008. De verklaring is aangepast op 1 februari 2011 aan de nieuwe formulering van de missie van het CBS.